

Predlog
11.7.
2023.

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

IZMEĐU

MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE CRNE GORE

I

MINISTARSTVA INFORMACIONOG DRUŠTVA I UPRAVE REPUBLIKE SJEVERNE MAKEDONIJE

U OBLASTI DIGITALIZACIJE I INFORMACIONE BEZBJEDNOSTI

Ministarstvo javne uprave Crne Gore i Ministarstvo informacionog društva i uprave Republike Sjeverne Makedonije; (u daljem tekstu: Strane),

Prepoznajući bliske i konstruktivne bilateralne veze između Crne Gore i Republike Sjeverne Makedonije,

Potvrđujući važnost digitalizacije i informacione bezbjednosti,

Uzimajući u obzir koristi koje mogu proisteći iz saradnje Strana u oblasti digitalnog društva i informacione bezbjednosti za nacionalni razvoj u tom pogledu,

Priznajući važnost razmjene iskustava i dostignuća između Strana u prioritetnim oblastima digitalizacije i informacionog društva

Nadovezujući se na postojeće odnose između Ministarstava

Izražavajući volju za unapređenjem saradnje u oblastima koja spadaju u nadležnost Strana kroz razmjenu iskustva i informacija o predmetnim oblastima

Uvažavajući neobavezujući karakter ovog Memoranduma o razumijevanju između Ministarstva javne uprave Crne Gore i Ministarstva informacionog društva i uprave Republike Sjeverne Makedonije (u daljem tekstu: Memorandum)

U želji da se dodatno unaprijedi partnerstvo Crne Gore i Republike Sjeverne Makedonije u cjelini

dogovorili su sljedeće:

ČLAN 1 **Opšte odredbe**

Ovaj Memorandum o razumijevanju ima za cilj da promoviše saradnju između učesnika i sprovodi razmjenu u oblastima vezanim za reformu javne uprave, sajber bezbjednosti i digitalizacije, a sve u skladu sa principima suverene jednakosti, reciprociteta i poštovanja teritorijalnog integriteta i suvereniteta.

ČLAN 2 **Oblasti saradnje**

Strane će podsticati, olakšavati i uključivati se u saradnju i razmjenu ekspertize u oblasti digitalizacije i informacione bezbjednosti, uključujući :

- a) Zakonodavni okvir i strateške politike iz oblasti digitalizacije;
- b) Izgradnju digitalne infrastrukture;
- c) Sajber bezbjednost;
- d) Digitalnu akademiju i druge vidove edukacije iz oblasti digitalizacije;
- e) Elektronsko plaćanje;
- f) Vještačku inteligenciju;
- g) Uspostavljanje elektronskih usluga i upravljanje digitalnom upravom;
- h) Usvajanje i implementacija novih tehnologija;
- i) Interoperabilnost, uključujući i prekograničnu interoperabilnost;
- j) Oblast otvorenih podataka;

- k) Učešće i partnerstvo na projektima iz oblasti digitalizacije i informacione bezbjednosti sa privatnim i NVO sektorom;
- l) Učešće i partnerstvo na projektima iz oblasti digitalizacije i informacione bezbjednosti sa lokalnom samoupravom;

Strane se mogu saglasiti da sarađuju i u drugim oblastima u skladu s nacionalnim zakonodavstvom svojih država.

ČLAN 3

Oblici saradnje

Osnovni oblici saradnje između strana su:

- a) Razmjena informacija i dobrih praksi u vezi sa saradnjom u oblastima iz člana 2 ovog Memoranduma;
- b) Organizovanje sastanaka eksperata i delegacija u cilju razmjene iskustava u vezi sa pitanjima od interesa za obje strane;
- c) Organizovanje i učešće na konferencijama, seminarima, radionicama, studijskim posjetama, obukama i drugim događajima u pitanjima od zajedničkog interesa u okviru oblasti definisanih ovim Memorandumom;
- d) Organizovanje i sprovođenje studija, revizija, analiza ili drugih istraživanja;
- e) Olakšavanje kontakata i saradnje relevantnih nacionalnih aktera;
- f) Pokretanje i implementacija potvrđenih koncepata, demo i/ili pilot rešenja ili projekata.

ČLAN 4

Implementacija

1. Strane mogu pozvati druge institucije da učestvuju u radu, uključujući i iz privatnog sektora, nevladinog i akademskog sektora ili iz drugih nivoa vlasti, i mogu im dodijeliti odgovornost za sprovođenje određenih aktivnosti, ili za koordinaciju sprovođenja ovog Memoranduma o razumijevanju.
2. Efikasna implementacija može, između ostalog, uključivati evaluaciju, pretkvalifikaciju i imenovanje odgovarajućih privatnih kompanija ili drugih institucija ili stručnjaka iz njihovih zemalja radi implementacije, kao i uspostavljanja partnerstava i saradnje u razvoju projekata.

3. Nijedna strana neće koristiti ime druge strane kao referencu, ili logotip drugog potpisnika (ili bilo koju njegovu varijaciju), bez prethodne pisane saglasnosti relevantnog potpisnika.

ČLAN 5

Zaštita prava intelektualne svojine

1. Svaka strana će na svojoj teritoriji štiti prava intelektualne svojine druge strane u skladu sa domaćim zakonima koji su na snazi u njihovim zemljama.
2. U slučaju da određeni aranžmani, programi projekata, mogu uticati na bilo koja prava intelektualne svojine, strane će zaključiti poseban aranžman u skladu sa svojim odgovarajućim propisima.

ČLAN 6

Povjerljivost

1. Strane mogu direktno razmjenjivati informacije koje spadaju u oblasti saradnje.
2. Bilo koja Strana može zatražiti od druge da tretira informacije i dokumentaciju koja je izmijenjena kao povjerljiva, osim u obimu u kojem je objelodanjivanje između strana dogovoreno, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.
3. Informacije i dokumentacija koje jedna strana dostavlja drugoj će se koristiti samo u svrhe za koje su tražene.

ČLAN 7

Finansijski sporazumi

1. Memorandum će biti sproveden uzimajući u obzir organizacione i budžetske kapacitete obje Strane.
2. Strane će implementaciju Memoranduma finansirati iz sopstvenih budžetskih sredstava ili donacija.

ČLAN 8

Trajanje i raskid

1. Ovaj Memorandum se zaključuje na neodređeno vrijeme.
2. Svaka strana može da raskine ovaj Memorandum u bilo kom trenutku, obavještavajući o toj svojoj namjeri, u pisanoj formi, diplomatskim putem i to najmanje tri mjeseca unaprijed.
3. Raskid ovog Memoranduma o razumijevanju neće uticati na važenje i trajanje bilo kojih aranžmana, programa, aktivnosti ili projekata izrađenih u okviru ovog Memoranduma o razumevanju do završetka takvih aranžmana, programa, aktivnosti ili projekata, osim ako strane ne odluče drugačije.

ČLAN 9

Izmjene i dopune

1. Ovaj Memorandum o razumijevanju se može revidirati i/ili izmijeniti u bilo koje vrijeme uz obostranu pisanu saglasnost strana.
2. Takva izmjena će stupiti na snagu na datum koji odrede strane i činiće sastavni dio ovog Memoranduma.

ČLAN 10

Rješavanje sporova

Svi sporovi u vezi s tumačenjem i primjenom ovog Memoranduma rješavaće se putem direktnih pregovora i konsultacija između strana.

ČLAN 11

Stupanje na snagu

Ovaj Memorandum o razumijevanju stupa na snagu danom potpisivanja.

Potpisano u _____, _____, _____, 2023. godine.

Ovaj Memorandum je sačinjen u dva originalna primjerka, svaki na crnogorskom, makedonskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju razlika u tumačenju, biće mjerodavan tekst na engleskom jeziku.

ZA MINISTARSTVO JAVNE UPRAVE
CRNE GORE

MR MARASH DUKAJ

Ministar javne uprave

ZA MINISTARSTVO INFORMACIONOG
DRUŠTVA I UPRAVE REPUBLIKE
SJEVERNE MAKEDONIJE

AZIR ALIU

Ministar informacionog društva i uprave

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

BETWEEN

THE MINISTRY OF PUBLIC ADMINISTRATION OF MONTENEGRO

AND

**THE MINISTRY OF INFORMATION SOCIETY AND ADMINISTRATION OF THE
REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA**

IN THE FIELD OF DIGITALIZATION AND INFORMATION SECURITY

The Ministry of Public Administration of Montenegro and the Ministry of Information Society and Administration of the Republic of North Macedonia;
(hereinafter: Parties),

Recognizing the close and constructive bilateral ties between Montenegro and the Republic of North Macedonia;

Confirming the importance of digitization and cyber security;

Taking into account the benefits that may arise from the cooperation of the Parties in the field of digital society and cyber security for national development in this regard;

Recognizing the importance of the exchange of experiences and achievements between the Parties in priority areas of digitization and information society;

Building on the existing relations between the Ministries;

Expressing the will to improve cooperation in the areas that fall under the jurisdiction of the Parties through the exchange of experience and information on the subject areas;

Acknowledging the non-binding nature of this Memorandum of Understanding between the Ministry of Public Administration of Montenegro and the Ministry of Information Society and Administration of the Republic of North Macedonia (hereinafter: Memorandum);

In the desire to further improve the partnership between Montenegro and the Republic of North Macedonia as a whole

have reached the following understandings:

ARTICLE 1

General conditions

This Memorandum aims to promote cooperation between Parties and carry out exchanges in areas related to public administration reform, cyber security and digitalization, all in accordance with the principles of sovereign equality, reciprocity and respect for territorial sovereignty.

ARTICLE 2

Areas of cooperation

The Parties will encourage, facilitate and engage in cooperation and exchange of expertise in the field of digitization and information security, including:

- m) Legislative framework and strategic policies in the area of digitization;
- n) Development of digital infrastructure;

- o) Cyber security;
- p) Digital Academy and other types of education in the field of digitization;
- q) Electronic payment;
- r) Artificial intelligence;
- s) Establishment of electronic services and management of electronic government;
- t) Adoption and implementation of new technologies;
- u) Interoperability, including cross-border interoperability;
- v) Open data;
- w) Participation and partnership in projects in the field of digitization and cyber security with the private and NGO sector;
- x) Participation and partnership in digitization and cyber security projects with local self-government.

The Parties may agree to cooperate in other areas in accordance with the national legislation of their countries.

ARTICLE 3

Forms of cooperation

The main forms of cooperation between the Parties are:

- g) Exchange of information and good practices related to cooperation in the areas referred to in Article 2 of this Memorandum;
- h) Organizing meetings of experts and delegations in order to exchange experiences in relation to issues of interest to both Parties;
- i) Organizing and participating in conferences, seminars, workshops, study visits, trainings and other events in matters of mutual interest within the areas defined by this Memorandum;
- j) Organizing and conducting studies, audits, analyses or other research;
- k) Facilitating contacts and cooperation of relevant national actors;
- l) Launch and implementation of proof of concepts, demo and/or pilot solutions or projects.

ARTICLE 4
Implementation

4. The Parties may invite other institutions to participate in the work, including from the private sector, non-governmental and academic sectors or from other levels of government, and may delegate the authority for the implementation of certain activities, or for the coordination of the implementation of this Memorandum.
5. Effective implementation may, among other things, include evaluation, pre-qualification and appointment of appropriate private companies or other institutions or experts from their countries for implementation, as well as establishing partnerships and cooperation in project development.
6. Neither Party shall use the name of the other party as a reference, or the logo of the other signatory (or any variation thereof), without the prior written consent of the relevant signatory.

ARTICLE 5
Intellectual Property Rights

3. Each Party shall protect the intellectual property rights of the other Party in its territory in accordance with the domestic laws in force in their countries.
4. In the event that certain arrangements, project programs, may affect any intellectual property rights, the Parties shall conclude a separate arrangement in accordance with their respective regulations.

ARTICLE 6
Confidentiality

4. The Parties may directly exchange information that falls within the areas of cooperation.
5. Either Party may request the other to treat the information and documentation that has been modified as confidential, except to the extent that disclosure is agreed between the Parties, in accordance with national legislation.

6. Information and documentation provided by one Party to the other will be used only for the purposes for which they were requested.

ARTICLE 7

Financial agreements

3. This Memorandum will be implemented taking into account the organizational and budgetary capacities of both Parties.
4. The Parties will finance the implementation of the Memorandum from their own budget funds or donations.

ARTICLE 8

Duration and Termination

4. This Memorandum is concluded for an indefinite period.
5. Each Party may terminate this Memorandum at any time, notifying its intention in writing, through diplomatic channels, at least three months in advance.
6. Termination of this Memorandum will not affect the implementation and completion of any arrangements, programs, activities or projects made under this Memorandum until the termination of such arrangements, programs, activities or projects, unless the Parties decide otherwise.

ARTICLE 9

Amendments and additions

1. This Memorandum may be revised and/or amended at any time by mutual written consent of the Parties.
2. Such amendment shall become effective on a date to be determined by the Parties and shall form an integral part of this Memorandum.

ARTICLE 10
Dispute resolution

All disputes related to the interpretation and application of this Memorandum will be resolved through direct negotiations and consultations between the Parties.

ARTICLE 11
Entry into force

This Memorandum will come into effect on the date of its signing.

Signed in _____, on _____. _____. 2023.

This Memorandum is made in two original copies, each in the Montenegrin, Macedonian and English languages, whereby all texts are equally authentic. In case of differences in interpretation, the English text will prevail.

FOR THE MINISTRY OF PUBLIC
ADMINISTRATION OF MONTENEGRO

MR MARASH DUKAJ

Minister of Public Administration

FOR THE MINISTRY OF INFORMATION
SOCIETY AND ADMINISTRATION OF
THE REPUBLIC OF NORTH
MACEDONIA

AZIR ALIU

Minister of Information Society and
Administration